

Πρεσβεία της Ελλάδος στην
Λισσαβόνα
Γραφείο Οικονομικών και
Εμπορικών Υποθέσεων

Δελτίο Οικονομικών και
Επιχειρηματικών Ειδήσεων
Πορτογαλίας Οκτωβρίου
2015.

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Εν όψει σχηματισμού νέας Κυβέρνησης, η Πορτογαλία δεν υπέβαλε εμπρόθεσμα στην Ε.Επιτροπή, ως ορίζει η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, **σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2016**. Μάλιστα, ήδη από τις 2 Οκτωβρίου, η Υπ.Οικονομικών, κα Maria Luis Albuquerque, είχε αποστείλει σχετική επιστολή στην Ε.Επιτροπή, με την οποία γνωστοποιούσε ότι η Κυβέρνηση δεν προτίθετο να αποστείλει σχέδιο Προϋπολογισμού 2016, υπό το σκεπτικό ότι στερείτο νομιμοποίησης, εν όψει εκλογών 4^{ης} Οκτωβρίου. Η Ε.Επιτροπή δεν δέχεται ανωτέρω επιχείρημα, υπενθυμίζοντας ότι, σε τέτοια περίπτωση, η διαδικασία προβλέπει την υποβολή σχεδίου Προϋπολογισμού με κατευθυντήριες γραμμές και μακροοικονομικές και χρηματοοικονομικές προβλέψεις από την απερχόμενη κυβέρνηση και την δυνατότητα υποβολής, εκ των υστέρων, πλήρους και επικαιροποιημένου σχεδίου Προϋπολογισμού από την νέα Κυβέρνηση, όταν αυτή σχηματισθεί.

 Η πολιτική αβεβαιότητα που επικρατεί μετά τις εκλογές της 4ης Οκτωβρίου, έχει αντίκτυπο στην δευτερογενή αγορά ομολόγων, με το επιτόκιο των 10ετών να προσεγγίζει το 3%. Πάντως, η αύξηση των αποδόσεων παρέμεινε συγκρατημένη κατά την διάρκεια του Οκτωβρίου, μη προκαλώντας ιδιαίτερη ανησυχία, ούτε αποτρέποντας νέα έξοδο της χώρας στις διεθνείς χρηματαγορές με την έκδοση μακροπρόθεσμου χρέους. Εξάλλου, ο Αρχηγός του Σοσιαλιστικού Κόμματος -δεύτερου κόμματος σύμφωνα με τα αποτελέσματα των εκλογών-, κ.Αντόνιο Costa, έχει σπεύσει να καθησυχάσει τους επενδυτές και τις αγορές, διαβεβαιώνοντας ότι, σε περίπτωση που ο ίδιος αναλάβει την πρωθυπουργία της χώρας, θα σεβασθεί τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η προηγούμενη κυβέρνηση έναντι των εταίρων της Πορτογαλίας.

 Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο της Πορτογαλίας δημοσίευσε έκθεση περί των δημοσίων οικονομικών της Πορτογαλίας με τίτλο: «**Δημόσια Οικονομικά-Κατάσταση και Συνθήκες 2015-2019**». Το Συμβούλιο εκτιμά ότι η υλοποίηση του Προγράμματος Σταθερότητας της Κυβέρνησης Coelho και η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων της τετραετίας 2015-2019 προϋποθέτουν την λήψη επιπλέον μέτρων ύψους 4,5δισ ευρώ, υποδεικνύοντας ως έτος

μεγαλύτερης απαιτούμενης δημοσιονομικής προσαρμογής το 2016. Κατά το νεοσυσταθέν όργανο, η επίτευξη του στόχου ελλείμματος 1,8% επί του ΑΕΠ το 2016, όπως προβλέπεται στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, προϋποθέτει δημοσιονομική προσαρμογή 1,4% επί του ΑΕΠ, περίπου 2,5δισ ευρώ. Παράλληλα, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο προειδοποιεί ότι τυχόν μεταβολή της πορείας δημοσιονομικής προσαρμογής θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις προσδοκίες των επενδυτών, θα δημιουργήσει αβεβαιότητα και θα διακυβεύσει την ανάπτυξη.

 Ο Πορτογαλικός Οργανισμός Διαχείρισης Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Χρέους (IGCP) δημοπράτησε, στα μέσα Οκτωβρίου, **ομολόγα 10ετούς και 22ετούς ωρίμανσης**, συνολικής αξίας 1,3δισ ευρώ. Ειδικότερα, ο IGCP εξέδωσε ομολόγα 950εκ. ευρώ, με 10ετή ωρίμανση, και ομολόγα αξίας 350εκ.ευρώ, με 22ετή ωρίμανση, με επιτόκιο 2,39755% και 3,2336% αντίστοιχα. Και στις δυο ωριμάνσεις, το επιτόκιο των ομολόγων ήταν χαμηλότερο από εκείνο της δευτερογενούς αγοράς, γεγονός που είναι αξιοσημείωτο, δεδομένου ότι συνήθως γίνεται ακριβώς το αντίθετο. Πάντως, το επιτόκιο της έκδοσης δεκαετών ομολόγων ήταν υψηλότερο σε σχέση με εκείνο της τελευταίας αντίστοιχης δημοπρασίας του περασμένου Φεβρουαρίου, ήτοι 2,0411%. Αντίθετα, χαμηλότερο, σε σχέση με την τελευταία αντίστοιχη δημοπρασία του περασμένου Ιουλίου, ήταν το επιτόκιο των ομολόγων 22ετούς ωρίμανσης, (3,2336% έναντι 3,5341%).

 Ο οίκος Moody's **αναβάθμισε σε «σταθερή» την προοπτική των πορτογαλικών τραπεζών, την οποία αξιολογούσε ως «αρνητική» από το 2008**. Ο οίκος αξιολόγησης θεωρεί ότι οι πορτογαλικές τράπεζες είναι σήμερα σε καλύτερη θέση να απορροφήσουν εν δυνάμει ζημίες και κραδασμούς από «κόκκινα δάνεια», μετά την ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωσή τους. Προβλέπει δε, ότι ο κλάδος θα ανακτήσει την κερδοφορία του το 2016. Πάντως, η Moody's επισημαίνει ότι η ανθεκτικότητα των πορτογαλικών τραπεζών εξακολουθεί να είναι χαμηλότερη εκείνης άλλων ευρωπαϊκών τραπεζών.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

 Η Aegean Airlines ανακοίνωσε την έναρξη **απευθείας αεροπορικής σύνδεσης Αθήνας-Λισσαβόνας**. Η πτήση, που με τα σημερινά δεδομένα θα είναι και η μοναδική απευθείας πτήση, θα λειτουργήσει σε τρίμηνη βάση, από Ιούλιο έως και Σεπτέμβριο 2016, με δύο πτήσεις εβδομαδιαίως. Σημειώνεται ότι, πράγματι, υπήρχε κενό στην αγορά, δεδομένου ότι η Λισσαβωνα συγκαταλέγεται στις δυο ευρωπαϊκές πρωτεύουσες με τις οποίες η Αθήνα δεν είχε απευθείας αεροπορική σύνδεση. Παλαιότερα υπήρχε απευθείας αεροπορική σύνδεση Λισσαβόνα-Αθήνα, η οποία είχε διακοπεί και επαναλειτούργησε τον Ιούνιο 2011 (με καθημερινά σχεδόν δρομολόγια κατά την θερινή περίοδο και με 3 δρομολόγια εβδομαδιαίως κατά την χειμερινή). Τις πτήσεις εκτελούσε ο πορτογαλικός αερομεταφορέας, TAP Portugal, με code sharing με την Aegean. Τον Οκτώβριο 2012 το δρομολόγιο αυτό διεκόπη, με αποτέλεσμα την κατακόρυφη μείωση των αφίξεων στην Ελλάδα από την Πορτογαλία κατά 35%, ήτοι από 20.483 το 2012 σε 13.304 το 2013.

 Η μεγαλύτερη ετήσια συνάντηση νεοφυών επιχειρήσεων **WebSummit** θα πραγματοποιηθεί κατά την προσεχή τριετία στην Λισσαβόνα. Η προσέλκυση του παγκόσμιου αυτού τεχνολογικού γεγονότος αποτελεί σημαντική επιτυχία για την Πορτογαλία. Σύμφωνα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Web Summit, Paddy Cosgrave, η Λισσαβόνα επελέχθη χάριν των υποδομών της, του τοπίου της, αλλά και της ανάπτυξης του τοπικού startup οικοσυστήματος.

 Εξαγορά πορτογαλικής Tertir από τουρκικό όμιλο Yildrim. Ανακοινώθηκε η εξαγορά δύο πορτογαλικών εταιρειών διαχείρισης προβλητών λιμένων και logistics, οι οποίες ανήκουν στον Όμιλο Mota-Engil (με μικρή συμμετοχή της Novo Banco), από την τουρκική Yilport, οποία

ανήκει στον όμιλο Yildirim, έναντι τιμήματος 335 εκ.ευρώ. Πρόκειται για την Mota-Engil Logistics και την Tertir, οποίες δραστηριοποιούνται στους τομείς υπηρεσιών μεταφοράς φορτίων, λειτουργίας τερματικών σταθμών και κέντρων εφοδιασμού, με παρουσία στα μεγαλύτερα πορτογαλικά λιμάνια, καθώς και σε άλλες πορτογαλόφωνες χώρες (Αγκόλα, Βραζιλία, Μοζαμβίκη), την Ισπανία, την Λιθουανία, την Ρωσία, Μεξικό, Μαρόκο, Περού, Κίνα και Νότιο Αφρική. Ειδικότερα, η Tertir διαχειρίζεται τερματικούς σταθμούς σε 7 λιμάνια στην Πορτογαλία, 2 στην Ισπανία και ένα στο Περού, κατέχοντας ηγετική θέση στην Πορτογαλία και διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο σε εμπορευματικές οδούς του Βόρειου και Νότιου Ατλαντικού. Σύμφωνα με σχετικό δελτίο τύπου της Yilport, η τουρκική εταιρεία σκοπεύει να προβεί σε περαιτέρω επενδύσεις για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των προβλητών που διαχειρίζεται η Tertir. Με βάση την ίδια πηγή, η εξαγορά της Tertir συνιστά σημαντική στρατηγική κίνηση, δεδομένου ότι η Πορτογαλία, ως η δυτικότερη χώρα της Ευρώπης, έχει τεράστια προοπτική αξιοποίησης της αναμενόμενης αύξησης του εμπορίου μέσω της Διώρυγας του Παναμά, ενώ, επίσης, προσφέρει επιχειρηματικές ευκαιρίες, λόγω των γεωπολιτικών σχέσεων της με χώρες της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής. Εν λόγω επένδυση συνιστά την μεγαλύτερη τουρκική επένδυση στην Πορτογαλία. Από πλευράς της, η Mota-Engil αποφάσισε την πώληση των εν λόγω εταιρειών, προκειμένου να εστιάσει στην κεντρική της δραστηριότητα, δηλαδή τις κατασκευές, αλλά και στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, στον οποίον πρόσφατα εισήλθε.

 Η Volkswagen διαβεβαίωσε τον Πορτογάλο Υπ.Οικονομίας ότι θα υλοποιήσει το ήδη συμφωνηθέν επενδυτικό σχέδιο αξίας 677εκ.ευρώ στην Πορτογαλία, και συγκεκριμένα στο εργοστάσιό της στην Palmela. Εν λόγω είδηση ήλθε να κατευνάσει την ανησυχία σχετικά με **πιθανές επιπτώσεις του σκανδάλου Volkswagen στην πορτογαλική αυτοκινητοβιομηχανία** και γενικότερα την οικονομία. Τούτο διότι η αυτοκινητοβιομηχανία Autoeuropa στην Palmela, που ανήκει στον Όμιλο Volkswagen, είναι η μεγαλύτερη βιομηχανική επένδυση στην χώρα. Η Autoeuropa συνεισφέρει ποσοστό 1,1% του πορτογαλικού ΑΕΠ και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγική εταιρεία στην χώρα (μετά την πετρελαιοβιομηχανία GALP), αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 3,7% επί του συνόλου των πορτογαλικών εξαγωγών. Πρόκειται δε για εξαγωγές που προορίζονται σε τρεις καίριες για την Πορτογαλία αγορές, ήτοι την Γερμανία (38,1%), την Κίνα (24,4%) και το Ην. Βασίλειο (7,5%). Επιπλέον, στο εργοστάσιο της Autoeuropa απασχολούνται 3.572 εργαζόμενοι, ενώ τελεί υπό υλοποίηση συμφωνία μεταξύ της εταιρείας και του Πορτογαλικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου και Προσέλκυσης Επενδύσεων (AICEP) για επένδυση 677εκ.ευρώ, την πενταετία 2014-2019, και την δημιουργία επιπλέον 500 θέσεων εργασίας. Εξάλλου, ο κλάδος του υλικού μεταφορών, ανταλλακτικών και άλλου σχετικού εξοπλισμού συνιστά το 14,6% του πορτογαλικού ΑΕΠ, ενώ το 62% των προμηθειών προϊόντων και υπηρεσιών της Autoeuropa προέρχεται από πορτογαλικές εταιρείες. Σημειώνεται ότι στο εργοστάσιο της Autoeuropa παράγονται 460 αυτοκίνητα ημερησίως και συγκεκριμένα τα μοντέλα Volkswagen Eos, Scirocco, Sharan και Seat Alhambra. Μέχρι στιγμής έχει αποκαλυφθεί ότι ένα από τα μοντέλα που παράγονται στην Πορτογαλία, το Scirocco 2009, έχει εγκατεστημένο «πειραγμένο» λογισμικό ανίχνευσης εκπομπής ρύπων.

 Το χρονικό διάστημα 5-7 Οκτωβρίου 2015, πραγματοποιήθηκαν στην Λισσαβόνα οι **τακτικές συναντήσεις των Διεθνών Ομάδων Μελέτης Χαλκού (ICSG) και Νικελίου (INSG)**. Κατά την διάρκεια των συναντήσεων, συνήλθαν οι Επιτροπές των Ομάδων, και συγκεκριμένα στατιστική, βιομηχανική, περιβαλλοντική&οικονομική, καθώς και η Μόνιμη Επιτροπή. Κατά τις επιμέρους Επιτροπές, πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση της χρήσης (κατανάλωσης), παραγωγής, των τιμών του χαλκού και του νικελίου παγκοσμίως κατά το 2014 και επικαιροποιήθηκαν εκτιμήσεις/προβλέψεις για το 2015/2016. Τα δελτία τύπου των συναντήσεων των Διεθνών Ομάδων, καθώς επίσης περισσότερες πληροφορίες και παρουσιάσεις των συμμετεχόντων έχουν αναρτηθεί στις ιστοσελίδες των δυο Ομάδων (www.insg.org - INSG www.icsg.org – ICSG).

Επόμενες συναντήσεις θα πραγματοποιηθούν στην Λισσαβόνα, για μεν την ICSG το διάστημα 25-27 Απριλίου 2016, για δε την ICSG το διάστημα 9-10 Μαρτίου 2016, σε συνδυασμό με το ετήσιο Διεθνές Συνέδριο Χαλκού (7-9.03.2016) που διοργανώνει στην Λισσαβόνα το Metal Bulletin (διεθνές περιοδικό για την παγκόσμια αγορά μετάλλων). Η διοργάνωση των συναντήσεων του ICSG σε συνδυασμό με εν λόγω Συνέδριο, και όχι με τις συναντήσεις των Διεθνών Ομάδων Μελέτης Νικελίου και Μολύβδου/Ψευδάργυρου, ως είθισται προς διευκόλυνση των συμμετεχόντων, αποφασίσθηκε προκειμένου να προσελκυσθούν στις συναντήσεις της ICSG περισσότεροι παράγοντες από την διεθνή βιομηχανία χαλκού.

 Η ελαιοκομική χρονιά 2014/2015 δεν ήταν καλή για την Πορτογαλία, με αποτέλεσμα την **άνοδο της τιμής και την αύξηση των εισαγωγών ελαιολάδου** (4ψηφια δασμολογική κλάση 1509 Συνδυασμένης Ονοματολογίας). Σύμφωνα με στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας-INE, κατά το πρώτο 8μηνο 2015, οι πορτογαλικές εισαγωγές αυξήθηκαν σε αξία, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο 2014, κατά 70% ή 91εκ.ευρώ, ανερχόμενες σε 221εκ.ευρώ. Εν λόγω αύξηση οφείλεται τόσο στην αύξηση των εισαγόμενων ποσοτήτων, όσο και στην αύξηση κατά 40% της μέσης τιμής εισαγωγής ανά κιλό, από 2,08€/kg σε 2,92€/kg. Σε όρους ποσοτήτων, οι εισαγωγές ελαιολάδου ανήλθαν την ίδια περίοδο σε 75.702 τόνους, αυξημένες κατά 21% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο 2014. Η άνοδος των εισαγωγών, κυρίως από τρίτες χώρες, οφείλεται στην συρρίκνωση της εγχώριας παραγωγής κατά 35% κατά την ελαιοκομική χρονιά 2014/2015. Οι εισαγόμενες ποσότητες προήλθαν σε ποσοστό 88,6% από χώρες της ΕΕ, με σημαντικότερο προμηθευτή την Ισπανία με ποσοστό 87,4% επί του συνόλου. Ακολουθεί η Τυνησία με ποσοστό 9,5%, το Μαρόκο (1,45%), η Γαλλία (0,75%), η Ιταλία (0,42%), η Χιλή (0,26%), το Περού (0,22%), κλπ. Ουσιαστικά η αύξηση των αναγκών για εισαγωγές καλύφθηκε από την Τυνησία, από όπου εισήχθησαν 7.177 τόνοι, (έναντι μηδενικών εισαγωγών από την χώρα αυτή το αντίστοιχο διάστημα 2014), με μέση τιμή ανά κιλό 2,84ευρώ. Την ίδια περίοδο, για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, καταγράφονται πορτογαλικές εισαγωγές ελαιολάδου από την Ελλάδα. Συγκεκριμένα, την εξεταζόμενη περίοδο η Πορτογαλία εισήγαγε από την Ελλάδα 1,6 τόνους ελαιολάδου έναντι 11,6 χιλ.ευρώ, με ποσοστό μόλις 0,0021% επί του συνόλου των εισαγόμενων ποσοτήτων, και με μέση τιμή 7,17€/kg. Εν λόγω εξαγωγές αφορούν αποκλειστικά παρθένο ελαιόλαδο της δασμολογικής κλάσης 150910. Κατά την ίδια περίοδο, η Ελλάδα εισήγαγε από την Πορτογαλία 24 τόνους ελαιολάδου, έναντι 83,5χιλ.ευρώ, με μέση τιμή 3,48€/kg. Εν λόγω ποσότητες, επίσης, αφορούν αποκλειστικά παρθένο ελαιόλαδο της δασμολογικής κλάσης 150910. Με άλλα λόγια, και στον βαθμό που μπορούν να συναχθούν συμπεράσματα δεδομένων των μικρών ποσοτήτων, η Ελλάδα εξάγει στην Πορτογαλία ακριβό ελαιόλαδο και προμηθεύεται φθηνότερο.